

คำประกาศเกียรติคุณ
นายวิโรจน์ วีระพัฒนานนท์
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ลิเก)

นายวิโรจน์ วีระพัฒนานนท์ (นามในการแสดง “วิโรจน์ หลานหอมหวล”) พระเอกลิเก-ผู้กำกับการแสดงลิเก-ผู้ประพันธ์บทลิเก-ผู้ประกอบพิธีไหว้ครูลิเก ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ที่ตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จากโรงเรียนมัธยมบางปะหัน เป็นบุตรนายสำราญ และนางอ่อง วีระพัฒนานนท์ อาชีพเดิมของบิดามารดาทำนา มารดาเป็นธิดาของนายหอมหวล นาคศิริ อดีตครูลิเกคนสำคัญ บิดาเป็นเชื้อสายเพลงพื้นบ้าน

นายวิโรจน์เริ่มฝึกหัดลิเก ตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี ร่วมกับเด็กในละแวกบ้าน โดยนายหอมหวล นาคศิริ (คุณตา) เป็นผู้สอนการร้องราชนิเกลิง แม่ครูนักร้อง ละครในวังเก่า หัดท่ารำ คุณตาได้ตั้งคณะลิเก “คณะหอมหวลรุ่นพิเศษ” พาออกแสดงตามเมืองต่างๆ โดยมอบความไว้วางใจให้นายวิโรจน์หลานชายรับบทพระเอกประจำ จนเริ่มมีชื่อเสียงและมีประสบการณ์มากขึ้น หลังจากอุปสมบทแล้ว คุณตาหอมหวลได้อนุญาตให้เป็นหัวหน้าคณะลิเกเอง โดยใช้ชื่อคณะว่า “วิโรจน์ หลานหอมหวล” ยามว่างจากงานต่างจังหวัดก็เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ทำการแสดงตามวิกต่างๆ ในกรุงเทพฯ เป็นประจำ รวมทั้งได้ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ทำการแสดงตามวิกต่างๆ ในกรุงเทพฯ เป็นประจำ รวมทั้งได้ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก มีชื่อเสียงโด่งดัง นายวิโรจน์เอาใจใส่ในการเรียนรู้มาก ศึกษากระบวนการนาฏศิลป์ดนตรีจากครูอาจารย์หลายท่าน อาทิ แม่ครูนักร้อง รัตประจิด แม่ครูขึ้นภาษา แม่ครูแนบ แม่ครูละออง เสือสง่า แม่ครูเกษร แม่ครูลำแพน เรืองนันท และองค์ความรู้ทางลิเกโบราณจากครูบุญยัง เกตุคง นอกจากนี้ ยังได้เรียนการขับร้องเพลงไทยเพิ่มเติมกับครูสุดจิตต์ ดุริยประณีต ครูสุรางค์ ดุริยพันธุ์ สรรพวิชาต่างๆ ที่นายวิโรจน์ได้สั่งสมจากครูบาอาจารย์ท่านต่างๆ ได้หล่อหลอมให้เขาเป็นผู้มีความชำนาญในงานลิเกอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ “ลิเกทรงเครื่อง” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาเก่าแก่ นายวิโรจน์ผ่านประสบการณ์ในวงการลิเกมาอย่างโชกโชน ได้ทำการแสดงลิเกหน้าพระที่นั่ง ถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและเชื้อพระวงศ์หลายครั้ง จัดงานลิเกการกุศล ก่อตั้งคณะลิเกดารา ลิเกร่วมสมัย เป็นผู้ประพันธ์บทลิเกจำนวนมากมายหลายร้อยเรื่อง บรรจุ คำร้อง บทเจรจา เพลงรำ เพลงหน้าพาทย์ สำเนียงภาษา ให้เหมาะสมกับการแสดงแต่ละครั้ง ผลงานที่ได้รับ ความนิยมมาก อาทิ อิเหนา ราชอิริยาบถ ผู้ชนะสิบทิศ จันทโครพ สงครามพิศวาส ขุนพลใจเพชร สุสานนักรบ และในความเป็นครูลิเก ได้ถ่ายทอดเทคนิคต่างๆ ในการร้องรำลิเกให้แก่สถาบันการศึกษามาเป็นเวลายาวนาน มีลูกศิษย์อยู่ในวงการลิเกไทยในปัจจุบันจำนวนมาก ทั้งในหน่วยงานราชการและนักแสดงลิเกมืออาชีพ อาทิ ปกรณ์ พรพิสุทธิ์ ศุภชัย จันทรสุวรรณ ประสาท ทองอร่าม จรัส พูนลาภ กัญจนปกรณ์ แสดงหาญ ศิริรัตน์ ปานเสน นพรัตน์ ไม้หอม ชาย ใหญ่ยิ่ง จเรชาย เลิศพร แสงเพชร เลิศพร ไชยา-แอน มิตรชัย ฯลฯ สมาชิกในคณะลิเก “วิโรจน์ หลานหอมหวล” ที่มีอายุยาวนานกว่า ๕๐ ปี เติบโตไปเป็นลิเกที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก

นายวิโรจน์ วีระพัฒนานนท์ เป็นศิลปินผู้มีความสามารถรอบตัวทั้งการร้องการรำ การด้นกลอนสด มีความรู้ทางวรรณศิลป์ ความรู้พิธีกรรมไหว้ครูลิเก เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ สร้างสรรค์งานประพันธ์บทลิเก ผู้กำกับการแสดงลิเก ได้เพียรพยายามรักษาศิลปะแนวขนบประเพณีเอาไว้อย่างชัดเจน เสียสละเพื่อความสุข

ร่วมกันของผู้คนในสังคมไทย และมุ่งพัฒนางานการليเกอาชีพให้มีความเป็นมาตรฐานในสังคมปัจจุบันมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นผู้ไฝ่ธรรม อุทิศตัวรับใช้พระพุทธศาสนาโดยตลอด

นายวิโรจน์ วีระวัฒนานนท์ จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ลิเก) พุทธศักราช ๒๕๖๑